

manjša množina pa je 1300 metrov; dolge so nad 60 kilometrov, globoke pa do 88 metrov. Ta morska ožina, ki je na obrežju dobro zavarovana s trdnjavami, je edina pot po morju, ki vodi v Carigrad. Vrhu tega so se Turki zavarovali z minami, ki so jih položili v vodo v to morsko ožino, vsled česar si Lahji ne upajo z ladjami vdreti skozi. Po pogodbah med velevladstvi je bojnim ladjam katerekoli države prepovedano, voziti skozi Dardanele.

V četrtek, dne 18. aprila zjutraj, se je naenkrat pojavilo pri vходу v Dardanele 27 italijanskih vojnih ladij, ki so začele obstreljevati turški trdnjavi Kum Kale in Sedil Bahr. Ladje so oddale proti trdnjavam 342 streliv. Zadelo pa niso Italijani kakor navadno, nič ali pa prav malo. Italijanske kroglice so napravile na turški strani le malo škode. Ubit je bil samo eden Turk, kroglice so podrle le del stare trdnjave. Turki so Italijanom iz trdnjav krepko odgovarjali s strelji iz topov. Ena kroglica je baje zadela neko italijansko ladjo, kjer je izbruhnil ogenj. Italijanske ladje so okrog poldneva odjadrale. Obstreljevale so med potjo še turški otok Samos, ne da bi napravile kako večjo škodo. Pač pa so prerezali Italijani podmorsko brzojavno zvezo med Dardanelami, Solunom in nekaterimi turškimi otoki.

Kar se tiče namena tega napada, ga opisujejo italijanski in drugi listi kot nekako morsko vajo, nekateri celo kot zabavno dejanje.

Evropska javnost pa, ki je zavoljo Turčije in Balkana strašno občutljiva, se je takoj razburila in začelo se je sanjati in in bati evropske vojske. Turki so ta napad porabili, da svojo prestolnico Carigrad in druga obrežna mesta še bolj zavarujejo, zato so zaprli Dardanele s plavajočimi minami, ob katerih se razletijo vsaka ladja, če zadene v nje. Radi tega je tudi trgovskim parnikom zaprta pot skozi Dardanele. Mednarodna trgovina trpi vsled tega veliko škodo. Nekateri velevladstvi so ugovarjale proti zaprtju Dardanel. Toda Turki nočejo poprej odpreti Dardanel, dokler Lahji ne bodo mirovali.

Tako je za sedaj srečno pretekla nevarnost, da se italijansko-turška vojska prenese tudi na evropska tla. Kaj bo v tem oziru prinesla bodočnost, se še ne ve, pa tudi Italijani si niso na jasnem s svojimi namerami.

Razne novice.

* Godovi prihodnjega tedna:

28. nedelja, Varstvo sv. Jožeta.
29. ponedeljek, Peter, mučenik.
30. torek, Katarina Sij., devica.
1. maja, ereda, Filip in Jakob.
2. četrtek, Atanazij, škof.
3. petek, Najda sv. križa.
4. sobota, Florijan, monika.

* Iz poštne službe. Poštni nadoficijal Ignac Štrassl v Mariboru je prestavljen v Celovec. Na njegovo mesto v Maribor pride Štefan Fric iz Celovca.

Iz srednješolske službe. Naučno ministrstvo je profesorja na državni gimnaziji v Kočevju Antona Jošta tudi za leto 1912-1913 pridelo celjskim samostojnim nemško-slovenskim gimnazijskim razredom v Celju.

* **Novo železniško postajo** so dobili v Stranjah pri St. Petru na Medvedjem selu. Postavljena pa je na takem prostoru, ki nikakor ni primeren za postajališče. Dovozne poti sploh ni k novi postajici.

* **Nadomestna volitev** v deželni zbor. V torek, dne 23. aprila, je bil pri nadomestni volitvi v štajerski deželni zbor v mestnem okraju Köflach-Lonč izvoljen nemško-nacionalni odvetnik dr. Tunner iz Gradca z 368 glasovi.

* **Zaradi mraza.** Poslanci Slovenske kmečke zveze so vložili nujni predlog zaradi škode, ki jo je naredil mraz po Spodnjem Štajerskem. V njem zahtevajo, da se poškodovanim odpišejo davki, da se vračanje brezobrestnih posojil ustavi in se zaradi bede, ki jo bo povzročil mraz, že sedaj vse ukrene za podporo.

* **Mraz** je napravil predzadnji teden občutno škodo v naših vinogradih in sadonosnikih. Poroča se nam iz ljutomerskega, ormoškega, konjiškega in drugih vinorodnih okrajev o škodi, ki jo je napravila slana na trtiah in sadnem drevju. Zgodnje trsne vrste, kakor: žlahtnina, burgundec itd., so močno trpele vsled mraza. Izmed sadnega drevja so najbolj trpeli orehi, marelice, črešnje in breskve. Tudi iz Ogrskega, Nižjeavstrijskega in Tirolskega poročajo listi o pozebi trt in sadnega cvetja.

* **Voznikom!** Ministrstvo za javna dela je določilo, da se naj po vseh državnih, deželnih ter okrajnih cestah vozi na levi strani v smeri vožnje, vendar se to ne upošteva povsod. Dandanes, ko divjajo po cestah samodreči, pa je velevažno, da se ve naše ljudstvo v tem oziru prav ravna. Samodreči, ki vozi na desni strani ceste v smeri vožnje, lahko vsak naznači oblasti; istotako si mora pripisovati posestnik odgovornost in škodo sebi, če vozi s svojim vozom na desni strani ceste. Posebno pa velja ta določba za vožnjo preko mostov.

* **Sadovi** nemško-nacionalnega gospodarstva. Graški občinski svet bo razpuščen. Za oskrbovanje občinskih poslov bo imenovan vladni komisar. Vzrok razpusta je skrajno slabo stanje mestnega gospodarstva, proti kateremu se srdito bojujejo socialni demokrati. Mestni očetje so sami zahtevali razpust, ker so sprevideli, da so zavozili v blato, iz katerega ne morejo več naprej. Tako je povsod, kjer imajo prvo besedo liberalci in nemški nacionalci. Zavozili niso samo gospodarstva štajerske dežele, ampak tudi niso mesta na Štajerskem ječijo pod milijonskimi dolgovi in propadlim gospodarstvom. „Štajerci“ poglej vendar, kako vzorni gospodarji so tvoji krušni očetje!

* **400 K** za Slovensko Stražo. Dne 17. februarja t. l. umrl preč. g. Jakob Bohinc, stolnomestni žup-

nik in kanonik v pokoju v Braslovčah, je zapustil v svoji oporoki Slovenski Straži 400 kron. Slava spomnu vrlega moža, ki tudi v svojih poslednjih urah ni pozabil svoje domovine. Hvaležno se bodo na njegovo plemenito zapuščino spominjali obmejni Slovenci. Da bi Bog Slovenski Straži vzbudil še mnogo posnemalcev! Najlepše se pač poslovimo od sveta, ako vzamemo s seboj zavest, da smo tudi v poslednjih svojih trenotkih, to je v oporoki, mislili na bodočo srečo svoje domovine. Slovenci, Slovenke, posnemajte!

Sliki naših narodnih voditeljev dr. Ivana Šustersiča in dr. Janeza Ev. Kreka sta izšli v založbi „Slovenske Straže.“ Sliki naj bi bili v kras vsaki slovenski hiši, v vsaki naši občinski pisarni, v vsakem našem društvu, v vsaki naši zadrugi, povsod, kjer žive Slovenci, naj bi te slike bile dokaz naše zavezanosti. Zato ju naročajte vsi, ki se zavedate veljave in pomena teh dveh mož za Slovence. Posamezna slika velja 2 K, obe skupaj 3 K. Naroča se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

* **Misijsko delo.** Krščansko ljudstvo vseh narodnosti prispeva za svete misijone v Afriki, Aziji itd. S temi prispevki se podpirajo misijonarji, ki preganjajo temo neumnega malikovalstva in razširjajo krščansko prosveto. Vedeti pa moramo, da imamo danes paganske brezverce tudi v svoji sredi. Tudi za te moramo skrbeti, da jih izpreobrnemo ali vsaj storimo neškodljive. V ta namen pa ni dovolj le naše delo v cerkvi, treba je nastopati tudi zunaj cerkve, na shodih, in zlasti potom dobrega tiska. Dobre knjige in dobri časopisi imajo dandanes med nami misijonsko nalogo. Podpirajmo torej pred vsem dobre časopise! Zlasti „Slovenski Gospodar“ bodi domačin v vsaki slovenski hiši, član vsake naše rodbine! On preganja med nami temo liberalnega nemškutarskega malikovalstva in utrjuje katoliško versko zavest med Slovenci. Kdor agitira za katoliško časopisje in ga razširja, vrši s tem sveto misijonsko delo!

* **Odlikovanje** slovenske usmiljenke. Cesar je podelil prednici usmiljenk v Lankovcu na Srednjem Štajerskem, slovenski rojakinji sestri Rozi Napotnik, zlati zaslužni križec s krono za zasluge, ki si jih je pridobila omenjena za 50letno zvesto službovanje. Povodom tega odlikovanja je bil dne 18. aprila ves trg Lankovca v zastavah. Ta dan se je namreč vršila slovesna izročitev zaslužnega križca odlikovanki. Slavnosti se je udeležilo mnogo odlične gospode, med njo tudi slovenski deželni odbornik prof. Robič. Slavljenska je stara 70 let in je ves čas, kar je članica reda usmiljenk sv. Vincencija Pavlanskega, delovala kot usmiljenka v raznih bolnišnicah, kaznilnicah, in nazadnje kot prednica v deželni prisilni delavnici v Lankovcu.

* **Porcelan** se podraži. Kartel (zveza) združenih čeških tovarn za porcelan je sklenil podražiti svoje izdelke za 15%.

Največja nesreča na morju!

Celi svet je pretresla strašna nesreča, ki se je zgodila v noči od 14. na 15. aprila na morju med Evropo in Ameriko. Vsled prehitre in neprevidne vožnje, med katero je trčila ob ledeno goro, se je potopila največja, najlepša in menda najdražja ladja, kar jih ima svet. Tako velikanske nesreče, pri kateri bi v morskih valovih našlo smrt toliko ljudi, svetovna zgodovina ne pomni. Z nobeno ladjo pa se še tudi ni dozidal pogrezniti v globočino morja toliko bogastva in toliko dragocenosti. Vsi listi, od velikih svetovnih, do zadnjega pokrajinskega, prinašajo poročila o groznem in pretresljivem dogodku. Kakor da bi bila politika za nekaj časa pozabljena, vse hlastno sega te dni po podrobnih poročilih o potopu parnika „Titanika“. Nestrpno in z veliko radovednostjo se je vsestransko čakalo na dohod rešilne ladje „Karpatije“ v Novi jork. Predno ni namreč došel rešilni parnik v njunorško pristanišče, se ni moglo z gotovostjo poročati o številu ponesrečenih in rešenih, tudi ne o pravem vzroku in poteku nesreče. Poročila so si namreč močno nasprotovale. Samo tisti, kateri so doživeli to veliko nesrečo ter so le z največjim naporom utekli gotovi smrti, so mogli poročati o njej resnično in podrobno.

Prihod rešilne ladje v Novi Jork.

Parnik „Karpatija“ je priplul z rešenimi potniki v četrtek, dne 18. aprila zvečer ob 9. uri v pristanišče Novi jork.

Na pristaniškem prostoru se je zbrala tisočgla-va množica. Policija in vojaštvo sta pazila na red. Ko je zavozila „Karpatija“ v pristan in so se vrgle vrvi, je vso množico pretreslo ihtenje. Na krov so se počali takoj zdravniki, strežniki in strežnice za bolnike. Tu so najprej izvedeli, da je veliko rešencev vsled mraza in poškodb med prevozom umrlo, veliko pa je nevarno bolnih. Rešence so nesli na suho in s samodreči prepeljali v bolnišnice in deloma na lastne domove. Pregled papirjev je oblast opustila. Potniki so brez pravega reda drli iz ladje na kopno in niso gledali na odredbe oblasti, da morajo iti ločeno. Vsak je hitel, da pride čim prej na trdna tla. S tem je bilo zelo otežkočeno, dognati, kdo se pogreša. Prva skupina rešencev je bila videti popolnoma mirna, potem pa so se začeli iz različnih kotov vsikliti veselja. Ženske so objemali njihovi soprog, poljubovali in naravnost na rokah nosili proč. Potem so prišle s parnika starejše ženske, katerim so se še poznali sledovi prestanega trpljenja in ki so se glasno jokale sestajale s svojci.

Nato so došle preko mostiča mlajše Amerikanke, ki so na videz popolnoma zdrave in ki so se kazale zelo mirne. Prve ranjence so prinesli mimo na nosilnicah. Tem je sledil star gospod, ki se je opiral na dva spremljevalca, ker so mu odmrznile noge.

Kako se je zgodila nesreča?

Po poročilih rešencev se je ta grozna nesreča zgodila tako-le: V nedeljo ob 10. uri ponoči je kapitan Smith šel k počitku in na njegovo mesto sta stopila prvi in tretji častnik. Kapitan je bil že v postelji; pri spodnji opazovalnici so čuli mornarji. Ob 11. uri 33 minut se je naenkrat pojavil pred „Titanikom“ velikanski ledenik. — „Pred nami je ledenik“, je kričal mož na opazovalnici. Krmilar je zaviral z vso močjo, toda „Titanik“ je začel pokati: zadel je bil ob ledenik. Poveljujoči častnik je takoj pritisnil na električno pripravo, da bi takoj zaprl nepremočljive prostore v ladji. To vse se je zgodilo tekom ene minute. Kapitan Smith je bil takoj zopet na svojem mestu in je prevzel poveljstvo. Ladja se je že nagnila za 1 do 2 čevlja. Kapitan je tedaj zdirjal v prostore, kjer so stroji ter jih je našel polne vode. Poslal je ladijskega mojstra, naj preišče parnik. Nesrečnej pa se iz spodnjih prostorov ni več vrnil. O ponoči se je ladja vidno pogrezala vsako minuto za čevlji globoje. Se-le ob 12. uri 35 minut je dal kapitan povelje: „Vsi potniki na krov!“ Tekom 15 minut je bilo povelje izvršeno. Ob 12. uri 50 minut je zadonelo povelje: „Pripravite čolne! Ženske in otroci naprej!“ Na ladji je nastalo razburjenje. Žene so se obotavljale. Mornarji so prve skoroda zmetali iz krova v čolne; le malo jih je bilo izmed medkrova, ki so skušali priti s silo v čolne. Prvi častnik je dva izmed njih ustrelil. Se-le ob 2. uri so se spustili čolni v morje. En čoln, v katerem je bilo 30 žen in ladijski zdravnik, se je prevrgel. Nihče od teh se ni mogel rešiti. Ob 2. uri 25 minut se je ponosni „Titanik“ potopil.

Kaj pripovedujejo posamezniki izmed rešenih?

Švicar Maks Stählin pripoveduje:

„V nedeljo je bilo vreme lepo, noč popolnoma jasna. Proti večeru je postalo zelo mrzlo, da so morali odpreti električno kurjavo. Parnik je plul z vsem parom. Vse je bilo mirno. Sel sem v svojo sobo. Naenkrat sem zaslišal zamolklo grmenje in lahke sunek, ki pa ni bil tako močan, da bi me vrgel. Čeprav nisem mislil na to, da bi se moglo kaj zgoditi, sem vseeno

stopil na hodnik ter vprašal nekega mornarja, kaj da se je zgodilo. Ta me je zagotovil, da ni nič. Vsled neke nedoločne slutnje sem šel na krov. Tam sem dobil svojega prijatelja in s tem sva zasledila, da je okoli ladje polno ledu. Iz parnika so izpustili veliko množico para. Vsled tega hrušča je bilo kmalu polno ljudi na krovu. Nihče ni bil razburjen. Godba je začela igrati. Zrak je bil popolnoma miren, ni bilo niti megle niti vetra. Ladja se je ustavila in mi smo videli, kako se je moštvo pripravljalo, da spusti rešilne čolne. Nato so prosili gospe prvega razreda, naj gredo na krov ter vstopijo v rešilne čolne. Jaz in moj prijatelj sva šla v sobo po neke važne listine ter jih dala v žep. Več žensk ni hotelo iti v rešilne čolne in tako je ostalo več prostorov nezasedenih. Godba je igrala mirno dalje in ladijsko moštvo je vzdržalo dobro disciplino. Na potop ogromnega parnika pač nihče ni mislil.

Stroji so stali popolnoma pri miru, vendar pa je še delovala električna razsvetljava. Predno so spustili rešilne čolne v ladjo, je prišlo večje število oseb na krov, katere so opremili z rešilnimi pasi, in nato je zahtevalo moštvo od potnikov, da se vsak oskrbi s takim pasom. Ta čas so dospeli na krov že kurjači in drugo osobje. Naš čoln so opustili z višine in kmalu smo se zibali v vodni gladini. V čolnu so najprej veslali mornarji, potem pa jaz in drugi moški. Odplulo je kakih 16 ali 18 čolnov. Ko smo se oddaljili od ladje, se nam je zdelo, da postaja razburjenje na njenem krovu čim dalje večje. Začela je nastajati velika zmešnjava. Vozili smo se tri do štiri ure v ostrem mrazu okoli morja, dokler nismo zadeli na „Karpatijo“, ki nas je sprejela.

Trije rešeni Francozi poročajo francoskemu listu „Matin“: Na „Titaniku“ je vladalo splošno mnenje, da je izključeno, da bi se ladja mogla potopiti. Prvi hip po sunku se je reklo, da je zadel parnik na velikega morskega kila in ga prerezal na dva dela. Kmalu nato pa smo slišali, kako je poveljnik ladje, kapitan Smith, dal povelje, da se morajo potniki preprazati z rešilnimi pasovi ter da se morajo spustiti rešilni čolni v morje. Pri tem je godba igrala ves čas vesele komade. Sprva ni hotel nihče v rešilne čolne, vse se je držalo ladje kljub nujnim opominom častnikov. Najprvo se je odpeljalo nekaj čolnov, ki so bili k večjemu zasedeni s kakimi 15 osebami. Vsi, ki smo bili v čolnih, smo upali, da se zopet čimprej vrnemo na ladjo. Naenkrat pa se je začel prvi